

Protokół z XIX posiedzenia Komitetu Monitorującego Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014 – 2020 w dniu 24 marca 2021 r.

1 Otwarcie posiedzenia

Posiedzenie Komitetu Monitorującego otworzyła **Pani Małgorzata Szczepańska, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, przedstawicielka IZ POIR**. Przywitała członków i obserwatorów Komitetu: przedstawicieli partnerów społecznych i gospodarczych, nauki, samorządów, organizacji pozarządowych, strony rządowej, Komisji Europejskiej oraz przedstawicieli Instytucji Pośredniczących, Wdrażających i Instytucji Zarządzającej, a także przedstawicieli wykonawcy badania ewaluacyjnego „Metaewaluacja wyników badań ewaluacyjnych POIR”.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała członkom Komitetu za ostatni rok bardzo intensywnej pracy zdalnej, bez posiedzeń w siedzibie, dzięki której udało się wprowadzić i zmienić wiele elementów Programu oraz wykorzystać znaczną część środków na wsparcie przedsiębiorstw, które znalazły się w trudnej sytuacji w związku z pandemią COVID-19. Następnie przedstawiła agendę posiedzenia zawierającą następujące punkty:

- a) bieżący stan wdrażania POIR,
- b) informację dotyczącą Funduszu Pożyczkowego wsparcia płynności MSP (poddziałanie 3.1.3 POIR),
- c) informację o planowanych zmianach zasad realizacji projektów w ramach poddziałania 1.3.1 POIR „Wsparcie projektów badawczo-rozwojowych w fazie preseed przez fundusze typu proof of concept - BRIDGE Alfa”,
- d) zapoznanie się z głównymi wynikami Metaewaluacji badań ewaluacyjnych POIR,
- e) przedstawienie projektu zmian POIR związanych z wykorzystaniem środków REACT-EU,
- f) informację na temat programu FENG w perspektywie 2021-2027.

Agenda posiedzenia została przyjęta bez uwag.

Następnie głos zabrała **Pani Agnieszka Krasicka, przedstawicielka KE**, która przywitała się z uczestnikami posiedzenia i przedstawiła nowych członków zespołu ze strony Komisji: **Pana Marka Gołotę** oraz **Pana Andrzeja Urbanika**. Zapowiedziała także udział w dalszej części spotkania **Pana Christophera Todda, Kierownika Działu F.3, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej w KE**.

2 Stan wdrażania Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój

Prezentację nt. stanu wdrażania przedstawiła **Pani Anna Świebocka, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, przedstawicielka IZ POIR.**

Prezentacja zawierała informacje na temat bieżących wyników programu, wysokości zaangażowanych środków, kwot przekazanych do beneficjentów i certyfikowanych do KE, osiągnięć wybranych projektów, a także planów na 2021 rok.

2.1 Dyskusja nad dokumentem:

Pan Marian Szczerek, przedstawiciel Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego zapytał, czy prezentacje będą dostępne po spotkaniu.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że wszystkie prezentacje ze spotkania zostaną rozesłane do uczestników. Wskazała, iż pomimo obaw IZ z początku 2020 r., że pandemia COVID-19 wpłynie negatywnie na realizację Programu, to dotychczas nie potwierdzono takiego ryzyka. Dane dotyczące wdrażania POIR są zadowalające i nie identyfikuje się zagrożenia zmiany tego trendu.

3 Fundusz Pożyczkowy wsparcia płynności MSP (poddziałanie 3.1.3 POIR)

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że w odpowiedzi na zamknięcie i stagnację gospodarki w 2020 r. spowodowane pandemią, IZ postanowiła uruchomić instrument pożyczkowy dla firm, który cieszy się dużym zainteresowaniem ze strony przedsiębiorców. **Pani Małgorzata Szczepańska** wyraziła przekonanie, że jest to produkt dobrze uplasowany na rynku oraz podziękowała KE za sprawne uzgodnienia kluczowych założeń instrumentu.

Prezentację na temat idei utworzenia i założeń Funduszu Pożyczkowego wsparcia płynności MSP, a także planów związanych z dodatkowym jego zasileniem ze środków REACT-EU przedstawiła **Pani Katarzyna Kaczowska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, przedstawicielka IZ POIR.**

Szczegółowe informacje na temat instrumentu zaprezentował **Pan Paweł Chorąży, Dyrektor Zarządzający Pionem Funduszy Europejskich, przedstawiciel Banku Gospodarstwa Krajowego.**

3.1 Dyskusja nad dokumentem:

Pan Andrzej Urbanik, przedstawiciel KE:

- wskazał, że MFiPR oraz BGK dobrze zrobiły wprowadzając na rynek instrument o jasnych i prostych zasadach wdrażania, ze stosunkowo niewielkimi ograniczeniami wynikającymi z zasad pomocy publicznej. Pandemia pokazała, że w skali całej UE instrumenty zwrotne cieszyły się większą popularnością niż granty. Podkreślił, że Polska ma wciąż duży, niewykorzystany potencjał do zwiększenia alokacji na instrumenty finansowe. W obecnej perspektywie finansowej w Polsce

jedynie ok. 4% środków zostało przeznaczonych na instrumenty finansowe, zaś w innych krajach o podobnym poziomie rozwoju społeczno-ekonomicznego, jak Węgry i Litwa, te alokacje wynoszą nawet powyżej 10%. KE będzie zachęcać Polskę do tworzenia jednolitych warunków wsparcia i budowania instrumentów finansowych o dużej kapitalizacji, które będą mogły zaadresować problemy przedsiębiorców w różnych sektorach np. wsparcie efektywności energetycznej lub wsparcie służące zwiększeniu skali działalności gospodarczej,

- zapytał o demarkację pomiędzy Tarczą Finansową PFR udzieloną ze środków krajowych, a pożyczką płynnościową z POIR,
- zapytał, jak przedsiębiorcy uzasadniają chęć skorzystania ze środków Funduszu Pożyczkowego, a nie Tarczy Finansowej.

Pan Maciej Gajewski, przedstawiciel wykonawcy badania ewaluacyjnego, firma Policy & Action Group Uniconsult Sp. z o.o.:

- zapytał, jak BGK widzi wykorzystanie doświadczeń przy uruchamianiu pożyczki płynnościowej w przyszłości, w nowym okresie programowania. Jeśli w trudnej sytuacji pandemicznej udało się szybko uruchomić taką pożyczkę, to być może stanie się to dobrą praktyką w normalnych warunkach,
- zapytał o koszty, jakie poniesiono w związku z pracą pośredników finansowych.

Pani Marzena Mażewska, przedstawicielka Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości:

- podziękowała za ciekawą prezentację,
- wyraziła satysfakcję z zaangażowania funduszy pożyczkowych, które w ostatnich w latach nie były aktywnymi podmiotami,
- poprosiła o możliwość bezpośredniego kontaktu z BGK, w celu uzyskania informacji, jak ta współpraca przebiegała.

Pani Katarzyna Kaczkowska w odpowiedzi na pytanie **Pana Andrzeja Urbanika** na temat porównania Funduszu Pożyczkowego i Tarczy PFR wskazała, że pożyczka płynnościowa miała jeden element szczególnie istotny dla firm, tj. otwarcie na wszystkie branże pod warunkiem wykazania przez przedsiębiorcę, że jego działalność jest zagrożona skutkami pandemii. W Tarczy wskazane były konkretne kody PKD i mogły z niej korzystać jedynie firmy, które miały odpowiednio opisany rodzaj działalności w dokumentach rejestrowych. W Funduszu Pożyczkowym firma musiała wykazać konkretne problemy, spowodowane przez pandemię, zatem nie było automatycznego kryterium wejścia. Dodatkowo, kwota wsparcia w Funduszu Pożyczkowym była wyższa niż kwoty możliwe do uzyskania w ramach Tarczy. Faktycznie

udzielane pożyczki najczęściej nie sięgały jednak maksymalnych pułapów możliwych do uzyskania zgodnie z zasadami Funduszu.

Poruszając kwestię szybkiego uruchomienia instrumentu **Pani Katarzyna Kaczkowska** wyjaśniła, że udało się tego dokonać, ponieważ zbiegło się w czasie kilka istotnych działań. Po pierwsze, KE bardzo szybko wydała tymczasowe ramy udzielania pomocy publicznej. Drugim czynnikiem był bezpośredni kontakt MFiPR z DG COMP oraz możliwość konsultacji z zespołem, który pisał warunki tymczasowych ram wykonania, a potem notyfikował rozporządzenia. Kolejnym czynnikiem była podstawa w rozporządzeniu ogólnym funduszowym, do tego, aby szybko uruchomić instrument. Pozwoliło to IZ m. in. na wykonanie analizy ex-ante uzupełniająco i we własnym zakresie.

Podsumowując, **Pani Katarzyna Kaczkowska** wskazała, że Fundusz Pożyczkowy uruchamiano na szczególnych zasadach i prawdopodobnie nie uda się już tak szybko uruchomić kolejnych instrumentów. Wyraziła jednak nadzieję na wykorzystanie dotychczasowych doświadczeń w przyszłości.

Pani Małgorzata Szczepańska dodała, że szybkie uruchomienie Funduszu Pożyczkowego to zasługa regulacji pomocowych, które mogły być elastycznie wykorzystane oraz dużej otwartości pakietu legislacyjnego „Inicjatywa Inwestycyjna w Odpowiedzi na Koronawirusa” (CRII). Wyraziła nadzieję, że duża część z tych elastycznych zasad utrzyma się na przyszłą perspektywę.

Pan Paweł Chorąży wskazał, że to stan nadzwyczajny uruchomił szereg regulacji, związanych z terminami i sposobem funkcjonowania. Było to działanie w warunkach specjalnych, które jest nie do powtórzenia w takim samym wymiarze.

W odniesieniu do pytania **Pana Macieja Gajewskiego**, **Pan Paweł Chorąży** poinformował, że wynagrodzenie pośredników finansowych wynosiło 124 mln PLN, tj. 5,7% wartości całego funduszu. 15 mln PLN stanowiły środki pochodzące z budżetu UE, zaś pozostałe opłaty za zarządzanie są ponoszone ze zwrotów. Są to wartości zdecydowanie poniżej poziomów ustanawianych w postępowaniach związanych np. z pożyczkami inwestycyjnymi, gdzie te wartości oscylują w granicach ok. 8% i więcej.

W odpowiedzi na pytanie **Pana Andrzeja Urbanika**, **Pan Paweł Chorąży** oznajmił, że BGK zależało, aby wnioski o pożyczkę nie były przeładowane pytaniami. Dodał, że skala środków dostępnych z Tarczy PFR była niższa dla mikro i małych przedsiębiorców niż ich faktyczne potrzeby. Przy bardzo dużym zaangażowaniu środków skala pomocy nie odpowiadała w 100% w stosunku do potrzeb, zatem Fundusz Pożyczkowy jest produktem niejako uzupełniającym w stosunku do Tarczy PFR dla pewnego sektora rynku.

4 Planowane zmiany zasad realizacji projektów w ramach poddziałania 1.3.1 POIR „Wsparcie projektów badawczo-rozwojowych w fazie preseed przez fundusze typu proof of concept - BRIDGE Alfa”

Na wstępie **Pani Małgorzata Szczepańska** poinformowała, że zmiana zasad realizacji projektów w ramach BRIDGE Alfa wynikają z wejścia w życie 2 sierpnia 2018 r. tzw. rozporządzenia Omnibus (Nr 2018/1046), które zmieniło definicję beneficjenta w rozporządzeniu ogólnym i w konsekwencji wpłynęło na sposób realizacji projektów grantowych. IZ prowadziła długie uzgodnienia z KE i chciałyby przedstawić ostateczne ustalenia w tej sprawie. Dodała, że w czasie posiedzenia Komitetu przedstawione zostaną wyłącznie informacje o planowanych zmianach w realizacji projektów, zaś uchwała, wraz z propozycjami kryteriów wyboru grantobiorców przez fundusze BRIDGE Alfa, zostanie przedstawiona Komitetowi do zatwierdzenia w trybie obiegowym w terminie późniejszym.

Następnie, **Pani Katarzyna Kaczkowska, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, przedstawicielka IZ POIR** przedstawiła krótką informację nt. planowanych zmian zasad realizacji projektów w ramach funduszy BRIDGE Alfa.

Prezentację szczegółowych informacji przedstawiła **Pani Hanna Strykowska, Dyrektor Działu Funduszy Kapitałowych, przedstawicielka Narodowego Centrum Badań i Rozwoju.**

4.1 Dyskusja nad dokumentem:

Pan Marek Gołota, przedstawiciel KE wskazał, że KE i strona polska współpracują celem ustalenia właściwego sposobu wdrażania tego instrumentu z uwzględnieniem regulacji krajowych (które w przypadku projektów typu Bridge Alfa odnoszą się do grantobiorców) i UE (które odnoszą się jedynie do beneficjentów).

5 Wyniki Metaewaluacji badań ewaluacyjnych POIR

Prezentację na temat wyników Metaewaluacji badań ewaluacyjnych POIR przedstawili: **Pan Rafał Trzcіński, Pan Maciej Gajewski oraz Pan Jan Szczucki, przedstawiciele wykonawcy badania konsorcjum IDEA Instytut Sp. z o.o., IMAPP Consulting Sp. z o.o. oraz Policy & Action Group Uniconsult Sp. z o.o.**

5.1 Dyskusja nad dokumentem:

Pani Katarzyna Kaczkowska, przedstawicielka IZ POIR:

- poparła rekomendację dotyczącą uproszczenia zasad realizacji projektów finansowanych w sposób zwrotny i wyraziła nadzieję, że wspólnie z zespołem **Pani Agnieszki Krasickiej, przedstawicielki KE** uda się IZ wypracować takie zasady, aby instrumenty finansowe były jak najbliżej rynku i zawierały jak najmniej administracyjnych barier.

Pan Zygmunt Krasieński, przedstawiciel Polskiej Izby Gospodarczej Zawansowanych Technologii:

- podziękował za prezentację,
- z uznaniem przyjął działania systemowe ukierunkowane na podsumowywanie przeprowadzonych działań, jak i planowanie kolejnych programów,
- zapytał o zachowanie zasady komplementarności programu FENG z innymi programami zarówno krajowymi, jak i finansowanymi na poziomie unijnym, np. Horyzontem Europa. Wskazał, że ważna jest analiza instrumentów FENG szczególnie pod względem komplementarności z programem Horyzont Europa. Zwraca się w nim m.in. uwagę na rolę interwencji publicznej w zakresie wspierania innowacji przełomowych. Podkreślił, że należy czerpać z doświadczeń programów międzynarodowych w zakresie metod administrowania poprzez np. zmniejszenie uciążliwości biurokratycznych, stosowanie uproszczeń finansowych. Odniósł się także do rekomendacji dotyczących badania efektów realizacji POIR. W opinii **Pana Zygmunta Krasieńskiego** kwestia efektów programu jest bardzo istotna, ponieważ odnoszą się one do rezultatów osiągniętych przez polskie firmy, gospodarkę i cały sektor nauki, które dzięki wsparciu mogą się rozwijać i osiągać sukcesy na arenie międzynarodowej. Ważna jest również kwestia internacjonalizacji przedsiębiorstw, sektora B+R również pod kątem synergii z Programem Horyzont Europa. Podsumowując swoją wypowiedź **Pan Zygmunt Krasieński** wskazał, że istotne jest zapewnienie synergii FENG z odpowiednimi działaniami prowadzonymi w ramach Programu Horyzont Europa.

Zamykając pierwszą część posiedzenia **Pani Małgorzata Szczepańska** podziękowała uczestnikom za dotychczasowe uwagi, pytania i komentarze oraz prelegentom za prezentacje. W drugiej części posiedzenia zaplanowano dwa punkty dotyczące projektu zmian POIR związanych z wykorzystaniem środków REACT-EU oraz prezentację nowego Programu FENG.

6 Projekt zmian POIR związanych z wykorzystaniem środków REACT-EU

Prezentację na temat projektu zmian POIR związanych z wykorzystaniem środków REACT-EU przedstawiła **Pani Katarzyna Kaczowska, Zastępcza Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, przedstawicielka IZ POIR.**

6.1 Dyskusja nad dokumentem:

Pan Christopher Todd, przedstawiciel KE:

- podziękował za prezentację oraz za przedstawienie podstawowych informacji o instrumencie REACT-EU,
- podkreślił, że REACT-EU jest częścią NextGeneration EU i ma na celu inwestowanie znacznych kwot w gospodarkę UE, aby pomóc jej wyjść

z kryzysu i wprowadzić na bardziej odporną ścieżkę rozwoju w ciągu najbliższych kilku lat. W przypadku REACT-EU szczególnie jest to, że są to dodatkowe środki finansowe na programy realizowane w ramach polityki spójności już w okresie programowania 2014-2020. Chodzi więc o zainwestowanie tych funduszy jak najszybciej, aby mogły przynieść korzyści, w tym przypadku małym i średnim przedsiębiorcom. Dlatego ważne jest, aby jak najprędzej wprowadzić modyfikacje do POIR i zapewnić dostęp do pożyczek małym i średnim przedsiębiorcom. Istotne jest również to, że w przypadku REACT-EU mają zastosowanie zwykłe zasady obowiązujące w ramach polityki spójności na lata 2014-2020 dotyczące m.in. dat końcowych, wydatków, itp. Ponadto, system informatyczny SFC2014 jest już gotowy do formalnego wprowadzenia zmian POIR związanych z REACT-EU. System działa od połowy marca, zatem, gdy tylko IZ będzie gotowa, może przesłać modyfikacje POIR,

- wskazał, że w POIR przeznaczone są znaczne środki na wsparcie małych i średnich przedsiębiorstw, ale z drugiej strony wiadomo, że również RPO mogą i będą przeznaczać środki REACT-EU na wsparcie MSP. Zapytał, jak IZ postrzega synergię i komplementarność między funduszem pożyczkowym w POIR a RPO, aby zapewnić brak konkurencji między programami,
- zapytał o podejście terytorialne IZ związane z REACT-EU. Wskazał, że zgodnie z przedstawionymi propozycjami wsparcie trafi do firm w całej Polsce i poprosił o wyjaśnienie, czy sposób wykorzystania dodatkowych zasobów uwzględnia różne potrzeby i wyzwania w zakresie reagowania na kryzys i sytuację MSP w różnych regionach kraju,
- podziękował za podkreślenie w prezentacji zaleceń KE dla poszczególnych krajów z 2020 r. i wymienił te najważniejszych. Dodał, że Polski dotyczy zalecenie inwestycji ukierunkowanych na „zieloną” i „cyfrową” transformację, w tym czystej i wydajnej produkcji i wykorzystania energii, co może mieć duże znaczenie dla MSP. Poprosił IZ o wzięcie pod uwagę różnych elementów zaleceń KE dla poszczególnych krajów przy planowaniu wsparcia.

Pani Małgorzata Szczepańska w odpowiedzi na pytanie dotyczące demarkacji poinformowała, że IZ ściśle współpracuje z Departamentem Regionalnych Programów Operacyjnych i Departamentem Strategii w MFiPR w celu zapewnienia komplementarności wsparcia z poziomu krajowego i z poziomu regionalnego. Wskazała, że płynnościowy rodzaj wsparcia nie jest przewidywany w RPO w obszarze przedsiębiorczości, ponieważ regiony chcą się skupić na projektach inwestycyjnych i na obszarze wsparcia proekologicznego.

W kwestii podejścia terytorialnego oznajmiła, że IZ projektuje rozwiązania, które możliwie elastycznie dopasują się do potrzeb rynku. W prezentacji **Pana**

Pawła Chorążego na temat Funduszu Pożyczkowego była podana informacja, że regiony o największej aktywności gospodarczej korzystają ze wsparcia w większej skali, więc w ten sposób instrument dostosowuje się do regionalnych potrzeb. Natomiast, do tej pory IZ starała się zapewnić dostęp dla wszystkich regionów i dla wszystkich przedsiębiorców i to podejście na pewno będzie kontynuowane.

Pani Katarzyna Kaczkowska dodała, że środki przeznaczone w 2020 r. z POIR na wsparcie antykryzysowe były zapewnione we wszystkich regionach. Przy dystrybucji wsparcia w formie pożyczek koncentrowano się na sprawdzeniu, które firmy mają rzeczywiście problemy płynnościowe wywołane pandemią. Wsparcie takich firm pozwoli budować odporność całej gospodarki. Takie rozwiązanie będzie stosowane również w przypadku dystrybucji środków REACT-EU w ramach POIR. Ponadto wskazała, że rozpoczęto wprowadzanie zmiany POIR.

Pani Marta Leśniak, Zastępca Dyrektora Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych w MFiPR uzupełniła, że w ramach pierwszej transzy środków przewidziano dla regionów 365 mln EUR, które podzielono indykatywnie na dwa obszary: wsparcie dla firm (ok. 280-290 mln EUR) oraz wsparcie systemu ochrony zdrowia (ok. 77 mln EUR). Po postulatach IZ RPO oraz różnych środowisk zdecydowano o pozostawieniu dużej elastyczności, jeśli chodzi o kształtowanie wsparcia w ramach środków REACT-EU na poziomie RPO. Środki muszą obejmować 4 obszary wprost wskazane przez KE: wsparcie firm, ochrona zdrowia, energetyka i cyfryzacja. IZ RPO jest obecnie na końcowym etapie gromadzenia danych z poszczególnych regionów dotyczących kierunków wsparcia. Prawdopodobnie ok. 200 mln EUR będzie przeznaczony na wsparcie firm, raczej w formie bezzwrotnej. Będą to projekty inwestycyjne, jeśli pojawi się tam kapitał obrotowy to jedynie jako komponent. Departament Regionalnych Programów Operacyjnych w MFiPR będzie gotowy na dyskusję z KE na temat celu energetycznego i wsparcia w tym obszarze po uzyskaniu informacji zwrotnej ze wszystkich województw.

Pani Katarzyna Kaczkowska w kontekście komentarza **Pana Christophera Todda** dotyczącego zaleceń KE dla poszczególnych krajów i efektywności energetycznej, przypomniała, że nowe instrumenty nie są jedynymi, jakie funkcjonują w POIR. Cały czas działa Fundusz gwarancyjny wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw w ramach poddziałania 3.2.3 POIR, w którym firmy realizujące „zielone” inwestycje mogą uzyskać wsparcie poprzez gwarancje do kredytu.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że po spotkaniu zmiany POIR zostaną formalnie przekazane Komitetowi Monitorującemu do zatwierdzenia w trybie obiegowym. W międzyczasie IZ będzie w nieformalnym dialogu z KE.

Jeśli w ramach prowadzonych uzgodnień zmiany POIR IZ otrzyma akceptację KE dla wsparcia w obszarze Bonów na cyfryzację, to również będą one przesłane, w najbliższym czasie, w trybie obiegowym, do akceptacji KM. W takim przypadku uchwała KM będzie zawierała warunek zawieszający

wskazujący, że kryteria te zaczną obowiązywać wraz z wejściem w życie decyzji KE o zmianie POIR. Ponadto poinformowała, że uruchomienie środków REACT-EU w ramach POIR jest uzależnione od zaakceptowania przez Polskę budżetu dla Europejskiego Instrumentu na rzecz Odbudowy, którego częścią jest REACT-EU. Dopiero po ratyfikacji budżetu przez wszystkie państwa członkowskie, co przewidywane jest w II kwartale 2021 r., będzie mogła zostać sfinalizowana zmiana w POIR.

Pani Aleksandra Szwed, przedstawicielka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego:

- podziękowała za przesunięcie środków dla przedsiębiorców mazowieckich,
- zapytała, czy w ramach REACT-EU obowiązywać będzie koperta mazowiecka.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że w ramach środków REACT-EU nie ma podziału na regiony. Podziękowała **Panu Christopherowi Toddowi** za uwagi, komentarz i pytania oraz **Pani Marcie Leśniak** za udzielenie wyjaśnień na temat środków w ramach REACT-EU w RPO.

7 Prezentacja Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027

Prezentację Programu Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027 przedstawiły: **Pani Małgorzata Szczepańska, Pani Katarzyna Kaczkowska** oraz **Pani Patrycja Zeszutek, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, przedstawicielki IZ POIR.**

7.1 Dyskusja nad dokumentem:

Pan Christopher Todd, przedstawiciel KE:

- podziękował za ciekawą prezentację,
- wskazał, że Polska jest nadal umiarkowanym innowatorem i według najnowszego Europejskiego Rankingu Innowacyjności zajmuje 24. miejsce wśród państw członkowskich. Za nią są: Bułgaria, Rumunia i Chorwacja, zatem wciąż jest wiele do zrobienia, jeśli chodzi o rozwój innowacyjnego potencjału kraju. Pomimo znacznych kwot dofinansowania, w tym z POIR, przeznaczonych na wspieranie polskiej innowacyjności na przestrzeni lat, nadal pozostają poważne słabe punkty i wyzwania, takie jak niski poziom innowacyjności MSP, ogólna niechęć firm do finansowania działalności B+R, słabe powiązania pomiędzy nauką a biznesem,
- wskazał, że nowy program ma bardzo wysoki budżet, a właściwie stanowi ok. 2/3 całkowitej kwoty dla Polski na lata 2021-2027 na politykę spójności w ramach celu politycznego 1. Z takim poziomem dofinansowania IZ ma szansę sprostać niektórym z ww. wyzwań, pod

warunkiem, że będzie miała ambitną wizję i plan. Patrząc na projekt programu oraz dotychczasowe dyskusje, ta wizja i plan nie zawsze są klarowne. Dla przykładu, nie jest dla KE jasne, jaki jest ogólny cel IZ w zakresie przekształcenia polskiej gospodarki w bardziej „zieloną” i innowacyjną. **Pan Christopher Todd** zaznaczył, że teraz jest zupełnie inna sytuacja niż siedem lat temu, kiedy omawiano i negocjowano POIR. Dlatego ważne jest, aby mieć ambicję, wizję, robić rzeczy inaczej, wyciągać wnioski z okresu programowania 2014-2020 i brać pod uwagę zupełnie inne wyzwania w porównaniu z rokiem poprzednim, co wynika z doświadczeń pandemii,

- poinformował, że KE z zadowoleniem przyjmuje wiele elementów, które dostrzega w projekcie programu, czyniące go bardziej przyjaznym dla beneficjentów i zapewniające elastyczne formy wsparcia przy uwzględnieniu wszystkich elementów cyklu innowacyjnego. Wygląda to obiecująco. Dobrym krokiem jest także kontynuacja i rozwój instrumentu STEP i Innovation Coach w ramach priorytetu pomocy technicznej,
- dodał, że biorąc pod uwagę zmiany, które IZ planuje wprowadzić, KE uważa, że nie powinno się to odbywać kosztem systemu wdrożeniowego, zwłaszcza w przypadku działań, które dobrze się sprawdziły, takich jak Szybka ścieżka wdrażana przez NCBR. Wskazał, że KE ma wątpliwości, czy nowy podział kompetencji pomiędzy PARP odpowiedzialną za wszystkie MSP, a NCBR zajmującym się dużymi przedsiębiorstwami jest dobrze uargumentowany. Wskazał, że jest to kwestia do dalszej dyskusji,
- wymienił inne obszary wymagające dalszej dyskusji: sposób, w jaki FENG może wnieść największy możliwy wkład w realizację agendy Zielonego Ładu UE, wsparcie transferu technologii, instytucje wsparcia otoczenia biznesu, klastry, uzasadnienie wykorzystania dotacji vs. instrumenty finansowe oraz kwestia wskaźników. Wskazał, że KE chętnie omówi wszystkie ww. punkty oraz inne, o których dzisiaj nie było mowy, bardziej szczegółowo w nadchodzących miesiącach podczas spotkań dwustronnych.

Pani Małgorzata Szczepańska podziękowała **Panu Christopherowi Toddowi** za pierwsze opinie i komentarze. Poinformowała, że IZ zdaje sobie sprawę, że jest jeszcze wiele do zrobienia, jeśli chodzi o poziom innowacyjności, jednak fundusze europejskie, w tym głównie POIR i FENG niewątpliwie posłużą do zwiększania poziomu inwestycji i innowacyjności gospodarki. Przed Polską jest wciąż do osiągnięcia cel 1,7% udziału wydatków na B+R w stosunku do PKB. **Pani Małgorzata Szczepańska** wskazała, że ok. 60% tych wydatków stanowią wydatki firm na działalność B+R, zatem struktura wydatków została zmieniona. Obecnie powinno się zwiększyć ich wartość, co jest jednym z celów IZ.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że IZ wykaże, jak FENG będzie przyczyniać się do realizacji celów związanych z Europejskim Zielonym Ładem. Dzisiejsza prezentacja miała skrótową formę. Zarówno 1. priorytet, jak i 2.

priorytet będą służyły temu celowi. W 2. priorytecie są przewidziane tego typu instrumenty zarówno na poziomie wdrażania innowacji, jak i na poziomie doradczo-wspierającym firmy. Dodała, że IZ liczy, iż włączenie do FENG klastrów oraz ośrodków innowacji również będzie służyło realizacji m.in. celów związanych z zazielenieniem przedsiębiorstw. Wyraziła nadzieję na otwarty i konstruktywny dialog z KE oraz na spotkanie, aby omówić szczegóły FENG.

Pan Marian Szczerek, przedstawiciel Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego:

- wskazał, że widać, iż FENG wykorzystuje doświadczenia POIR. Jest prosty, jasny, zrozumiały i elastyczny,
- zapytał, czy będą konsultacje wskaźników dla FENG,
- zapytał, czy dla programu FENG będzie ustanowiony osobny komitet monitorujący.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że FENG nie jest jeszcze uzupełniony o wskaźniki. Są one opracowywane i wersja końcowa programu będzie zawierać wskaźniki przypisane do poszczególnych priorytetów i celów szczegółowych.

Przekazała, że komitet monitorujący dla programu FENG zostanie formalnie powołany po przyjęciu programu. Jednocześnie wskazała, że jeśli istnieje potrzeba przedyskutowania szczegółów dotyczących założeń FENG, np. wskaźników, to IZ POIR jest otwarta, aby zorganizować takie spotkanie w gronie zainteresowanych osób, czy też całego KM POIR. Poprosiła o zgłoszenie takiej potrzeby i poinformowała, że IZ POIR pozostaje do dyspozycji.

Pani Magdalena Zawadzka, przedstawicielka Związku Przedsiębiorców i Pracodawców:

- wskazała, że to dobry pomysł, aby wsparcie było w formie modułów i kompleksowe,
- zapytała o kwestię regionów lepiej rozwiniętych. W POIR był duży problem w I osi w Szybkiej ścieżce w NCBR, gdzie był ciągły niedobór środków dla przedsiębiorców z województwa mazowieckiego. Poprosiła o informację, czy w FENG nie będzie tego samego problemu, czy też będzie funkcjonował inny system,
- w kwestii modułów wskazała, że dużo będzie zależało od szczegółowości dokumentacji, która powinna określić, jaki będzie związek pomiędzy częściami projektu wykazywanymi w modułach. Projekt linearny może się zdarzyć, ale nie jest to jedyna możliwość. Zapytała, jak silny związek będzie wymagany pomiędzy inwestycją a działalnością B+R, pomiędzy tymi pracami, które będą równolegle prowadzone. Wskazała na zagrożenie pod kątem oceny i ewaluacji tych

projektów i na potrzebę doprecyzowania, czy wykazanie ww. związku będzie wymagane, czy też nie,

- zapytała, co oznacza termin „współpraca z MSP”, jak będzie to interpretowane, jeżeli chodzi o możliwość finansowania inwestycji dużych przedsiębiorstw, z wyjątkiem small mid-caps. Czy będzie to znana już dyfuzja innowacji, czy też będzie tu inny wymóg. Zapytała, czy będzie tu potrzebne konsorcjum lub jakieś partnerstwo,
- zapytała, kiedy będą znane dalsze szczegóły dotyczące 1. priorytetu i ustanawiania przedziałów wartościowych. W 2015 r. przy uruchamianiu Szybkiej ścieżki w NCBR, minimalna wartość projektów B+R dużych przedsiębiorstw była bardzo wysoka. Dopiero po czasie i interwencjach różnych instytucji dialogu społecznego te wartości obniżono. Zapytała, jak będzie wyglądała demarkacja z dużymi inwestycjami w KPO,
- zapytała, czy w 1. priorytecie będzie wydzielona alokacja na poszczególne sektory.

Pani Małgorzata Szczepańska w odpowiedzi na pytania **Pani Magdaleny Zawadzkiej** poinformowała, że kwestia regionów lepiej rozwiniętych jest jeszcze dyskutowana i jest związana z pracami nad Umową Partnerstwa. IZ przygotowuje różne rozwiązania, tak, aby były one jak najbardziej elastyczne z punktu widzenia dystrybucji środków na regiony lepiej rozwinięte i regiony przejściowe. IZ zastanawia się nad rozwiązaniem pro-rata, ale ta kwestia jest jeszcze wewnątrznie dyskutowana.

Jeśli chodzi o moduły i kryteria powiązania działalności B+R z poszczególnymi modułami, to wskazała, że jest to jeden z elementów, które są analizowane przez IZ. Zostanie to na pewno odzwierciedlone w kryteriach, chociaż IZ nie chce koncentrować się wyłącznie na projektach linearnych, ale też na projektach, które dają inne możliwości realizacji wdrożeń jeszcze w trakcie prac B+R.

Pani Małgorzata Szczepańska poinformowała, że IZ będzie starała się skonsultować z partnerami społeczno-gospodarczymi kryteria i założenia systemu wdrażania programu FENG w maju lub na początku czerwca.

W kwestii współpracy MSP z dużymi przedsiębiorstwami wskazała, że IZ będzie korzystać z dotychczasowych doświadczeń, o ile na poziomie krajowym lub unijnym nie pojawią się nowe rozwiązania.

Pani Małgorzata Szczepańska podkreśliła, że demarkacja z KPO to ważny element, nad którym trwają prace. Demarkacja jest najbardziej widoczna w przypadku infrastruktury B+R. Wypracowanie ostatecznego kształtu demarkacji z KPO będzie jeszcze ustalane w negocjacjach z KE.

IZ przewiduje w 1. Priorytecie podejście horyzontalne, tzn. skupienie finansowania na inteligentnych specjalizacjach, dopuszczając też możliwość konkursów tematycznych, skierowanych do konkretnych sektorów. Jednocześnie, IZ zdaje sobie sprawę, że aby podejście sektorowe było

efektywne, musi ono wynikać z potrzeb sektora, które są określone w dialogu z partnerami reprezentującymi dane branże. Takie są doświadczenia NCBR z wdrażania programów sektorowych i tematycznych konkursów w Szybkiej ścieżce.

Pani Małgorzata Szczepańska poprosiła członków KM, aby w sytuacji zaistnienia potrzeby przedyskutowania szczegółowych obszarów FENG, przekazali w tej sprawie maila na adres Sekretariatu KM POIR.

Pan Zygmunt Krasieński, przedstawiciel Polskiej Izby Gospodarczej Zawansowanych Technologii:

- wskazał, że jeszcze jakiś czas upłynie zanim polska myśl technologiczna wybrzmi na poziomie międzynarodowym. Ważne jest to, że otwieramy się na prace, aby przyjrzeć się tym kryteriom dokładniej, a także dopracować wskaźniki. Widać kompleksowość programu, otwarcie na świat i spojrzenie na przełomowe technologie oraz na „mieszane dofinansowanie” (ang. „blended finance”), które są już implementowane w USA i w Europie w ramach Europejskiej Rady Innowacyjności (ang. European Innovation Council),
- wskazał, że należy zwrócić uwagę na usieciwienie przedsiębiorstw, szczególnie w ramach nowych partnerstw europejskich, które powstają w ramach Horyzontu Europa. Należy zastanowić się jak wesprzeć przygotowanie wniosków analogicznie, jak to robią punkty kontaktowe w Horyzoncie Europa, aby osiągnąć przez to strategiczne cele. Dobrze, aby FENG był trampoliną do innych międzynarodowych programów,
- bardzo dobrze ocenił działania na rzecz wsparcia ochrony własności intelektualnej, ponieważ jest to kluczowy obszar, w którym jest jeszcze wiele do zrobienia wspólnie z Urzędem Patentowym,
- podkreślił, że ważnym, ale i słabym punktem krajowych programów są uciążliwości biurokratyczne. Warto pochylić się jeszcze raz w grupie ds. uproszczeń i popatrzeć na wzorce np. w Horyzoncie Europa, gdzie interesy przedsiębiorców są zabezpieczane i nie są oni zamęczani biurokracją na etapie składania wniosku i przede wszystkim na etapie raportowania.

Pani Katarzyna Kaczkowska poinformowała, że IZ będzie jeszcze pracować nad wskaźnikami. W kwestii „finansowania mieszanego” zapowiedziała, że IZ, będzie je dopracowywać korzystając z różnych doświadczeń na poziomie krajowym i UE. Ponadto, IZ chce zachęcać polskie podmioty i wspierać ich udział w Horyzoncie Europa oraz innych programach centralnych. Są już doświadczenia w realizacji takich instrumentów, które IZ będzie chciała kontynuować.

Pani Katarzyna Kaczkowska wskazała, że temat finansowania partnerstw jest trudny i mimo dobrych chęci po obu stronach, rozmowy z DG REGIO i DG

RTD nie doprowadziły do znalezienia optymalnego rozwiązania, które byłoby wykonalne dla potencjalnych beneficjentów. Chodzi tu o zastosowanie trzech rodzajów regulacji związanych z Horyzontem Europa, z EFRR i pomocą publiczną. Taka sytuacja powoduje, że potencjalni beneficjenci partnerstw międzynarodowych musieliby dostosować się do trzech systemów regulacyjnych w międzynarodowych projektach partnerskich, które są w swej naturze skomplikowane - co może zniechęcać ich do aplikowania o wsparcie. IZ chce wypracować rozwiązanie, które nie zniechęci potencjalnych wnioskodawców do realizacji takich projektów.

W kwestii uciążliwości administracyjnych **Pani Katarzyna Kaczkowska** poinformowała, że IZ korzystając z doświadczeń POIR i EFS, chce na dużą skalę stosować uproszczone metody rozliczeń. Ma nadzieję, że będzie to znacząca i odczuwalna różnica, zarówno w trakcie wnioskowania, ale przede wszystkim, w trakcie rozliczania projektów.

Pan Krzysztof Krystowski, przedstawiciel Związku Pracodawców Klastry Polskie:

- w imieniu Związku Klastrow Polskich podziękował za to, że klastry zostały zauważone i w programie FENG przewidziano dla nich oddzielne działanie w ramach 2. priorytetu,
- zapytał, czy skoro w FENG wsparcie ma dotyczyć Krajowych Klastrow Kluczowych i Klastrow wzrostowych ponadregionalnych, oznacza to, że pozostałe klastry będą wspierane w ramach RPO. Zapytał, czy MFiPR będzie koordynowało wprowadzenie wsparcia dla pozostałych klastrow w RPO i nadzorowało tworzenie narzędzi przez poszczególne regiony.

Pani Katarzyna Kaczkowska wskazała, że IZ widzi klastry nie jako ostatecznych odbiorców, ale swego rodzaju pośredników we wsparciu firm, aby stawały się bardziej innowacyjne, sprawniej szukały partnerów i sprawniej budowały współpracę i sieciowały się. Będzie wyzwaniem, aby korzystając z tego finansowania takie wsparcie firmom oferować.

Pani Katarzyna Kaczkowska potwierdziła, że pozostałe typy klastrow działające regionalnie będą mogły uzyskać wsparcie w RPO. Zależnie od specyfiki regionu i jego potrzeb IZ RPO będą mogły przewidzieć takie wsparcie w swoich programach. W FENG zaproponowano wsparcie w ramach projektu Inno_Regio_LAB i jeżeli władze regionalne będą chciały współpracować z IZ nad opracowaniem schematów wsparcia, to IZ chętnie im pomoże. Ważne jest, aby doprowadzić do tego, by to wsparcie na podobne cele było w miarę jednolite i generowało możliwie mało obciążeń. Podkreśliła, że to jest tylko oferta i wszystko zależy od tego, czy IZ RPO będą chciały z niej skorzystać.

Pan Krzysztof Krystowski wskazał, że podczas prac nad nową polityką klastrową 2021-2027 w ramach Grupy roboczej ds. polityki klastrowej w MRPiT zwrócono uwagę na fakt, że wsparcie klastrow przez regiony jest absolutnie niewystarczające. Tylko 2 spośród 16 regionów w ramach

perspektywy 2014-2020 wspierały klastry, 2 inne regiony w małym zakresie, a pozostałe w sposób minimalny lub wcale. W trakcie dyskusji jednym z wniosków było, aby organy centralne przyjęły większą odpowiedzialność i były bardziej proaktywne w dotarciu do regionów.

Pan Krzysztof Krystowski, jako członek zespołu ekspertów ds. polityki klastrowej w Brukseli, wskazał, że założenia unijne dotyczące klastrów na kolejne lata są bardzo ambitne. Zgodził się, że klastry to narzędzia wsparcia przedsiębiorców głównie małych i średnich, a nie beneficjenci końcowi. Jednak rola centralnych organów powinna być większa, czy to koordynacyjna, czy wspierająca.

Pani Beata Lubos, Dyrektor Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej, MRPiT, Koordynatorka polityki klastrowej wskazała, że współpraca z regionami w zakresie polityki klastrowej jest na zaawansowanym etapie i obecnie nie ma sygnałów z regionów, że prośby o włączenie klastrów do zakresu poszczególnych RPO będą pomijane. Ważną kwestią będzie podział alokacji na poszczególne działania. Zobowiązała się do koordynowania tej kwestii, jednak zaznaczyła, że nie może regionom nic narzucać.

Pani Katarzyna Kaczkowska dodała, że w trakcie prac nad linią demarkacyjną były sygnały z regionów, że chcą wspierać klastry. W efekcie taka możliwość została zapisana w linii demarkacyjnej, zatem regiony powinny skorzystać z tego narzędzia.

8 Sprawy różne.

Pani Anna Świebocka zapytała, czy członkowie KM chcieliby zgłosić inne kwestie do poruszenia na spotkaniu. Poinformowała, że IZ przyjęła do wiadomości potrzebę dodatkowych spotkań, czy to w zakresie wskaźników, czy bardziej szczegółowego omówienia projektu programu FENG. Gdyby była potrzeba zorganizowania takiego spotkania poprosiła o sygnał w tej sprawie na adres mailowy Sekretariatu KM POIR. Wskazała, że dużym wyzwaniem dla IZ są kwestie wdrożeniowe. Z jednej strony jest mowa o wskaźnikach, a z drugiej o ułatwieniach w zakresie rozliczeń. IZ analizuje te kwestie i podzieli się z członkami KM efektami prac.

Nie zgłoszono dodatkowych kwestii do spraw różnych.

Pani Anna Świebocka podziękowała wszystkim za udział w posiedzeniu oraz za dyskusję. W najbliższym czasie IZ będzie udostępniać kolejne uchwały w trybie obiegowym oraz prosić o ich akceptację.

Na zakończenie **Pan Christopher Todd** podziękował za zorganizowanie posiedzenia KM oraz za prezentacje. Zachęcił do dalszego angażowania członków KM w prace Komitetu i przywołał odbytą 23 lutego br. zdalną wizytę studyjną projektów POIR. Wyraził nadzieję na kolejne spotkanie w niezbyt odległej przyszłości.

9 Wykaz skrótów

BGK – Bank Gospodarstwa Krajowego

DG COMP – Directorate-General for Competition (Dyrekcja Generalna ds. Konkurencji)

DG REGIO – Directorate-General for Regional and Urban Policy (Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej)

DG RTD – Directorate-General for Research and Innovation (Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji)

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

FENG – program Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki 2021-2027

IZ – Instytucja Zarządzająca

KE – Komisja Europejska

KM – Komitet Monitorujący

MFiPR – Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

MRPiT – Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii

MSP – małe i średnie przedsiębiorstwa

NCBR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

POIR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020

RPO – regionalne programy operacyjne

UE – Unia Europejska

10 Załączniki.

1. Lista osób biorących udział w posiedzeniu KM POIR w dniu 24 marca 2021 r.

Protokół przygotowała: Alicja Wieczorek

Sekretariat Komitetu Monitorującego POIR

Zaakceptowała: Pani Małgorzata Szczepańska

Przedstawicielka Instytucji Zarządzającej w Komitecie Monitorującym POIR

Zatwierdziła: Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak

Przewodnicząca Komitetu Monitorującego POIR

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej

1 Zał. 1 - Lista osób biorących udział w posiedzeniu KM POIR w dniu 24 marca 2021 r.

Komisja Europejska:

1. Pan **Christopher Todd**
2. Pani **Agnieszka Krasicka**
3. Pan **Marek Gołota**
4. Pan **Andrzej Urbanik**
5. Pani **Agnieszka Olszewska-Guizzo**

Strona rządowa:

1. Pani **Małgorzata Szczepańska**, Dyrektor Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
2. Pani **Anna Świebocka**, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
3. Pan **Grzegorz Żmuda**, Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Wdrażania Funduszy UE, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
4. Pan **Tomasz Kula**, Departament Strategii, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
5. Pani **Marta Leśniak**, Zastępca Dyrektora Departamentu Regionalnych Programów Operacyjnych, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej
6. Pani **Joanna Tańska**, Zastępca Dyrektora Departamentu Instytucji Płatniczej, Ministerstwo Finansów
7. Pani **Beata Lubos**, Dyrektor Departamentu Innowacji i Polityki Przemysłowej, Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii
8. Pan **Jarosław Sarul**, Departament Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Edukacji i Nauki
9. Pani **Magdalena Maciejewska**, Dyrektor Departamentu Strategii, Transferu Wiedzy i Innowacji, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
10. Pan **Przemysław Kurczewski**, Zastępca Dyrektora Narodowego Centrum Badań i Rozwoju
11. Pan **Mikołaj Różycki**, Zastępca Prezesa Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości
12. Pani **Joanna Zembaczyńska-Świątek**, Dyrektor Departamentu Koordynacji Wdrażania Programów, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości
13. Pan **Michał Kopeć**, Dyrektor Departamentu Programów Europejskich, Bank Gospodarstwa Krajowego

14. Pan **Krzysztof Hoffman**, Dyrektor Biura Kredytu Technologicznego, Departament Programów Europejskich, Bank Gospodarstwa Krajowego
15. Pani **Joanna Kuszlik-Cichosz**, Zastępca Dyrektora Ośrodka Przetwarzania Informacji ds. administracji, Ośrodek Przetwarzania Informacji
16. Pani **Elżbieta Dębkowska**, Kierownik Działu Wdrażania Projektów Inwestycyjnych POIR, Ośrodek Przetwarzania Informacji
17. Pani **Magdalena Szymańska**, Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej

Strona samorządowa:

1. Pan **Przemysław Staniszewski**, Związek Miast Polskich
2. Pani **Katarzyna Wysocka**, Dyrektor Wydziału Przedsiębiorczości i Innowacji, Urząd Miasta Krakowa, Unia Metropolii Polskich
3. Pani **Aleksandra Szwed**, Zastępca Dyrektora Departamentu Rozwoju Regionalnego i Funduszy Europejskich, Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego

Partnerzy spoza administracji:

1. Pani **Anna Kieracińska**, Przewodnicząca Związku Zawodowego Inżynierów i Techników, Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
2. Pan **Sławomir Wittkowicz**, Członek Prezydium Forum Związków Zawodowych, Przewodniczący Wolnego Związku Zawodowego "Forum-Oświata"
3. Pani **Bożena Lublińska-Kasprzak**, Business Centre Club
4. Pan **Szymon Żółciński**, Business Centre Club
5. Pan **Krzysztof Krystowski**, Prezes Zarządu Związku Pracodawców Kłastry Polskie
6. Pani **Anna Sokołowska**, Związek Pracodawców Kłastry Polskie
7. Pan **Włodzimierz Hausner**, Członek Prezydium Krajowej Izby Gospodarczej
8. Pan prof. dr hab. **Stefan Góralczyk**, Wiceprezes Zarządu Głównego, Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna
9. Pan prof. dr hab. inż. **Michał Szota**, Wiceprezes Zarządu Głównego, Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych Naczelna Organizacja Techniczna
10. Pan **Jacek Ostrowski**, Członek Zarządu Fundacji Fundusz Współpracy
11. Pan **Łukasz Broniszewski**, Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych
12. Pan prof. dr hab. inż. **Marian Szczerek**, Członek Prezydium Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego

13. Pan prof. dr hab. inż. **Leszek Rafalski**, Przewodniczący Prezydium Rady Głównej Instytutów Badawczych

14. Pani **Magdalena Zawadzka**, Związek Przedsiębiorców i Pracodawców

Obserwatorzy:

1. Pani **Katarzyna Kaczowska**, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

2. Pani **Patrycja Zeszutek**, Zastępca Dyrektora Departamentu Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

3. Pan **Piotr Brzozowski**, Departament Promocji Funduszy Europejskich, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

4. Pan **Paweł Chorąży**, Dyrektor Zarządzający Pionem Funduszy Europejskich, Bank Gospodarstwa Krajowego

5. Pan **Maciej Gajewski**, Ewaluator

6. Pan **Włodzimierz Koźlik**, Departament Certyfikacji i Desygnacji, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

7. Pani **Joanna Kupka**, Zastępca Dyrektora Departament Promocji i Wspierania Innowacyjności, Urząd Patentowy RP

8. Pan dr inż. **Zygmunt Krasieński**, Prezes Zarządu, Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii

9. Pani **Karolina Lesyng**, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

10. Pani **Marzena Mażewska**, Prezes Zarządu Stowarzyszenia Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce

11. Pani **Agnieszka Marciniak**, Dyrektor Biura Strategii i Rozwoju, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

12. Pan **Tomasz Modzolewski**, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

13. Pani **Milena Piątkowska**, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

14. Pan **Adrian Pieńkowski**, Związek Banków Polskich

15. Pani **Agnieszka Pyza**, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

16. Pani **Hanna Strykowska**, Dyrektor Działu Funduszy Kapitałowych, Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

17. Pan **Jan Szczucki**, Ewaluator

18. Pan **Rafał Trzeciński**, Ewaluator

19. Pani **Magdalena Typa**, Związek Banków Polskich